

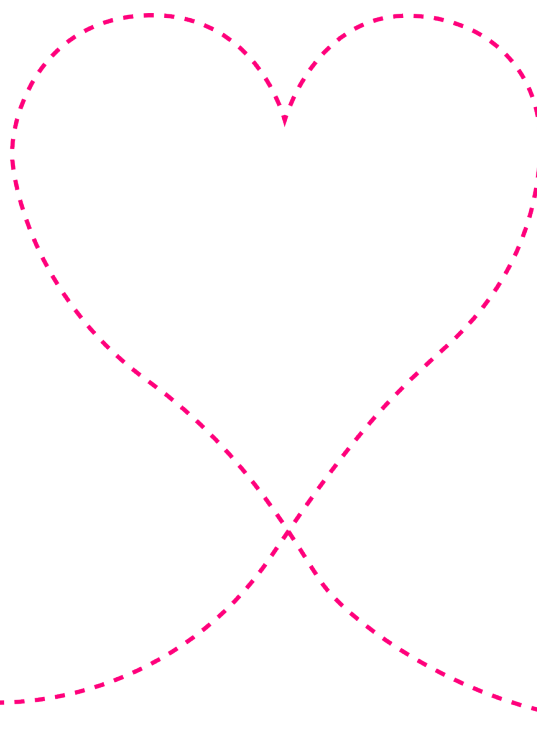
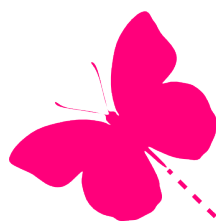

Ålands hälso-
& sjukvård

SOCIALKURATORERNA

samt

SOCIALSKYDDET

En sjukdom kan leda till stora förändringar i ditt liv och du kan behöva råd och stöd för att komma vidare. Då kan du, om du behöver, få hjälp av en socialkurator. Hjälpen ser olika ut för olika människor.

Du får kontakt med en **socialkurator** via den mottagning eller avdelning på sjukhuset som du har kontakt med.

SOCIALKURATORNS ARBETE

Hjälp i sociala frågor.

Stöd för både patienter och anhöriga.

Stöd i att planera vård och rehabilitering.

Vid behov hjälp med ansökningar.

Hjälp med att få kontakter på sjukhuset och i samhället.

PATIENTAVGIFTER

Besök hos läkare: 30 € per besök

Besök på akuten: 48 € per besök

Besök hos annan vårdpersonal: 15 € eller 25 € per besök

Vårdavgift per dygn på sjukhuset

Vuxen: 50 € per dygn

Under 20 år: 35 € per dygn

Avboka besök om du inte kan komma!

Besök som inte avbokats: 48 € per besök

HÖGKOSTNADSSKYDD

På sjukhuset finns ett

högkostnadsskydd på 475 € per år.

Det gäller för alla patienter

mellan 20–74 år

om inkomsten är över 16 000 € per år.

Högkostnadsskydd för barn och

ungdomar under 20 år är 100 € per år.

Det gäller fram till det år de fyller 20 år.

Om du är sjukpensionär på heltid,

får invalidpension eller rehabiliteringsstöd på heltid.

Eller är över 75 år är ditt högkostnadsskydd 250 € per år.

För personer med inkomst

mellan 14 000 - 16 000 € per år

är högkostnadsskyddet 250 euro.

För personer med inkomst

under 14 000 € per år är högkostnadsskyddet 125 € per år.

Du behöver lämna en kopia
på ditt beskattningsintyg till
växel/information på ÅHS.

Du kan även skicka det per e-post
kund@ekonomi@ahs.ax

Du kan ställa frågor till ekonomiavdelningen:

Telefon 018-538 410

Telefon 018-535 611

Telefon 018-535 161

VÅRD UTANFÖR ÅLAND

Om din läkare skickar
dig till ett annat sjukhus för vård,
betalar du patientavgift till det sjukhuset.

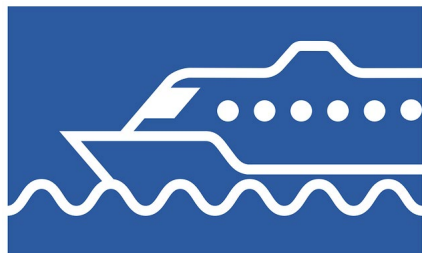
Du kan söka ersättning från ÅHS
för de kostnader din vård på annat sjukhus givit.
Då ska du lämna kvitton
och ditt kontonummer till ÅHS,
för att få tillbaka en del av kostnaderna.

Kontakta ÅHS ekonomiavdelning
om du vill fråga om ersättningar.

ÅHS ekonomiavdelningen, tfn 018-5355 (växel)

RESOR MELLAN SJUKHUS

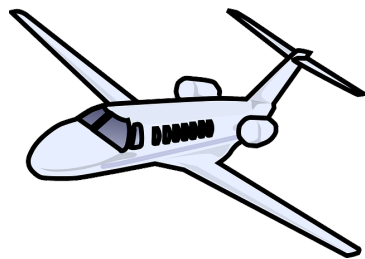
På ÅHS finns en **transportkoordinator** som ordnar resor om du behöver få vård på annat sjukhus.

Om du ska fara till ett annat sjukhus för vård och behöver hjälp och information kan du ringa måndag-fredag kl. 8–14 på telefon 018-535 420. Eller kontakta via e-post: patientresa@ahs.ax

Resekostnader

Folkpensionsanstalten: **FPA** betalar ekonomisk ersättning för resor till och från sjukvården som orsakats av sjukdom, graviditet eller rehabilitering.

Du ska ansöka om ersättning inom 6 månader .

Självriskan är 25 € per enkel väg.

Självriskan är 300 € under året.

FPA betalar delen som går över självriskén.

Du behöver skicka in kvitton på resekostnaderna till **FPA** tillsammans med en ansökan.

Du kan få ersättning för övernattning, ersättningen är 20,18 € per natt.

Du får också kilometerersättning på 0,20 €/km om du använder egen bil.

Också buss, tåg och taxi brukar ersättas.

ERSÄTTNING/PENSION/BIDRAG

Läkemedlersättning

FPA kan betala ersättning för mediciner, salvor och näringspreparat som är på recept från läkare.

När du har köpt läkemedel för över 50 €, drar apoteket av den del av priset som **FPA** står för. Du betalar själv resten av priset.

Det finns olika sorters ersättning för mediciner, grundersättning och specialersättning.

Grundersättningen är 40 %

Specialersättning är från 65 %–100 %.

Specialersättning ges vid svåra sjukdomar.

För att få specialersättning

ska du ansöka till **FPA**.

Ett B-läkarintyg ska lämnas in

innan du köper medicinen.

Tilläggsersättning för stora läkemedelskostnader

Om du måste köpa mycket läkemedel

kan du få tilläggsersättning.

Om dina kostnader för sådana läkemedel

som **FPA** betalar ersättning för

blir större än 578 euro

får du resten av året tilläggsersättningen direkt på apoteket.

Då betalar du en självrisk på 2,50 euro per läkemedel.

FPA meddelar när det går över gränsen.

Sjukdagpenning

Om du är 16–67 år och inte kan arbeta

för att du är sjuk kan du ansöka om

sjukdagpenning från **FPA**.

Du betalar skatt på sjukdagpenningen.

Självrisktiden är från den dag

du blev sjuk och 9 följande vardagar.

Som längst betalas sjukdagpenning

i 300 vardagar, som är ungefär 1 år.

För sjukdagpenning krävs läkarintyg.

A-intyg för kortare tids sjukskrivning.

B-intyg för längre tid.

När **FPA** har betalat sjukdagpenning i 90 vardagar, behövs ett utlåtande om du kan fortsätta arbeta eller inte. Utlåtandet görs av företagshälsovården.

Utlåtandet är viktigt, annars slutar **FPA** betala sjukdagpenning.

Om du inte kan gå tillbaka till arbete och du börjar närma dig 300 sjukdagpenningssdagar behöver du prata med en läkare om vad som ska planeras och hur vården ska fortsätta.

Partiell sjukdagpenning

Partiell sjukdagpenning kan du få genast efter sjukdagpenningens självrisktid. Då ska du vara anställd på heltid.

Då kan du arbeta ungefär halvtid under en tid. Minst 12 vardagar men högst 120 vardagar.

Sjukpension/Invalidpension

När du har fått 300 dagar sjukdagpenning men på grund av sjukdom inte kan arbeta, kan du ansöka om sjukpension, invalidpension eller rehabiliteringsstöd.

Personer i åldern 16–64 år kan få rehabiliteringsstöd. Det är som en tidsbunden sjukpension.

Full sjukpension eller invalid pension är för personer mellan 16–64 år som inte kan jobba alls.

Delinvalidpension är för personer som inte kan jobba heltid men deltid. Detta söker man via sitt arbetspensionsbolag.

Handikappbidrag

För personer under 16 år

Barn som är sjuka under en lång tid, eller har en funktionsnedsättning, kan beviljas handikappbidrag.

Handikappbidraget kan du söka om du har ett hjälpbehov som är längre än 6 månader.

För att ansöka behöver du lämna in en ansökan och C-läkarintyg till **FPA**.

För personer 16–64 år

Personer över 16 år kan få handikappbidrag om deras funktionsförmåga är nedsatt minst ett år utan avbrott.

Dessutom ska sjukdomen eller funktionsnedsättningen medföra besvär i vardagen eller behov av hjälp, handledning eller tillsyn.

Du ska lämna in en ansökan tillsammans med ett C-läkarintyg.

Vårdbidrag för pensionstagare

Du som är pensionär på heltid kan få vårdbidrag om din funktionsförmåga är nedsatt i minst ett år och om du på grund av din funktionsnedsättning har behov av hjälp, handledning eller tillsyn.

Endast hjälp med hushållssysslor ger inte rätt till vårdbidrag.

Du behöver skicka in en ansökan tillsammans med ett C-läkarintyg till **FPA**.

Specialvårdspenning

Du kan ansöka om specialvårdspenning från **FPA** om ditt barn är under 16 år och barnet behöver din hjälp och du inte får någon lön eller ersättning under vårdtiden.

Du behöver lämna in ett D-läkarutlåtande.

Om du får lön från ditt arbete får du inte specialvårdspenning.

Man behöver delta i barnets vård minst 6 timmar per dag.

Ersättningen baserar sig på inkomst.

Bostadsbidrag

FPA kan bevilja bostadsbidrag för personer med låga inkomster. Det finns ett allmänt bostadsbidrag och ett bostadsbidrag för pensionstagare.

Utkomststöd

Om dina inkomster är mycket små kan du söka utkomststöd från kommunen du bor i. Kontakta socialkansliet i din hemkommun för att reda ut din rätt till utkomststöd.

REHABILITERING

Medicinsk rehabilitering

Efter sjukdom eller skada kan du en tid behöva någon rehabilitering för att bli starkare eller återställd. Med en remiss från läkare kan du om behov finns få rehabilitering i form av terapi det kan vara t.ex. fysioterapi, ergoterapi, talterapi eller psykoterapi.

Läkaren kan i vissa fall skriva en betalningsförbindelse för terapi hos en privatpraktiserande terapeut.

Krävande medicinsk rehabilitering

Har du en funktionsnedsättning som ger stora handikapp i vardagen och sträcker sig över lång tid kan du ansöka om krävande medicinsk rehabilitering från **FPA**. En rehabiliteringsplan eller ett B-intyg från din läkare lämnas in till **FPA**.

Yrkesinriktad rehabilitering

Med yrkesinriktad rehabilitering kan du få hjälp att komma tillbaka till arbetslivet igen.

Du kan få arbetsprövning, arbetsträning, skola om dig eller få stöd för att starta eget företag.

Du ansöker från **FPA**

eller din arbetspensionsanstalt.

Du kan också få hjälp via Arbetskraftsbyrån (AMS) eller ditt försäkringsbolag.

Anpassningsträningsskurser

Syftet med anpassningskurserna är att göra det lättare att anpassa sig till den nya tillvaron

som sjukdomen fört med sig.
Kurser ordnas både via **FPA**
och patientföreningar.
Ofta kan anhöriga delta.
Vanligen behövs ett B-intyg från läkare.

Rehabiliteringspenning

När du deltar i rehabilitering
kan du få rehabiliteringspenning från **FPA**
för att trygga din försörjning.

HJÄLP I HEMMET

Hemservice

Hemservice kan fås från din hemkommun
om du är sjuk eller har nedsatt
funktionsförmåga
och behöver hjälp för att
klara dig i ditt hem.
Du kan få hjälp med vardagliga göromål
som till exempel personlig hygien och handla

Städning ingår inte i hemservicen.
Hemserviceledaren i din hemkommun
ger mer info.

Hemservice kan även köpas av privata firmor till exempel som momsfri socialservice.

Momsfri socialservice

Om du har nedsatt funktionsförmåga och behöver hjälp i vardagen, till exempel skötsel av hemmet, stöd, matservice, kan du använda dig av momsfri socialservice, från ett företag som kommunen godkänt och har skrivit avtal med. Läkarintyg kan behövas. Du kan dessutom utnyttja hushållsavdraget på 50 % av kostnaden av den moms fria sociala servicen.

Trygghetstelefon

Trygghetstelefon kan du få från din hemkommun. Den ges till personer som på grund av hälsoskäl ska kunna kalla på hjälp dygnet runt. Trygghetstelefonen är kopplad till en vanlig telefon. Installationen kostar och man betalar månadsavgift.

Stöd för närståendevård

Söks från din hemkommun.

Det kan beviljas till den som vårdar en närstående i hemmet.

Det kan vara en äldre person, en person med sjukdom eller funktionshinder som vårdas hemma. Även föräldrar till funktionsnedsatta barn kan få stöd för närståendevård.

Närståendevård räknas som skattepliktig inkomst.

Närståendevårdare som är under 65 år införtjänar pension.

Ofta krävs det C-läkarintyg eller ett fritt formulerat läkarintyg.

Hemsjukvård

Hemsjukvårdare från ÅHS kan hjälpa med din vård i hemmet.

Det kan gälla medicinering, såromläggning, skaffar hjälpmedel och vårdmaterial.

HANDIKAPPSERVICE

Om du får en funktionsnedsättning för en lång tid och behöver extra stöd för att kunna leva ett aktivt liv, kan du ansöka om handikappservice från kommunen du bor i.

Handikappservice innebär:

- färdtjänst
- bostadsanpassningar
- serviceboende i hemmet
- personlig assistans
- stöd till redskap och andra kostnader
- anpassningsträning.

Du behöver lämna in en ansökan tillsammans med ett läkarintyg för att ansöka om handikappservice.

Parkeringstillstånd för handikappad

Parkeringstillstånd för handikappade söker du från polisen på Åland.

Parkeringstillstånd ges till gravt handikappade, tillståndet gäller bara för dig.

Om du har fått parkeringstillstånd kan du söka om befrielse från fordonsskatt från Statens Ämbetsverk.

AVDRAG I BESKATTNINGEN

Invalidavdrag från inkomstskatt

Du kan få avdrag på inkomstskatt om din invaliditet räknas vara minst 30 %
Då ska du skicka in B-läkarutlåtande B-intyg, invaliditetspensions-beslut eller läkarintyg till skattebyrån.

Hushållsavdrag

Du får göra avdrag på kostnader för privat hemservice med hälften av kostnaderna om det är en firma, mindre än hälften om det är en anställd person. Självrisken är 100 €.

Det högsta beloppet du kan göra avdrag på är 24 000 euro per person och år.

Ansökan görs i samband med skattedeklarationen.

Avdrag för sjukdomskostnader görs i kommunalbeskattningen.

Mera info får du från skattebyrån.

PATIENTENS RÄTTSSKYDD

Patientens ställning och rättigheter

Det finns lagar för att patients trygghet, om det uppstår konflikter eller skador i samband med vården.

Lagarna handlar om dina rättigheter som patient.

Anmärkning mot vård eller bemötande

Om du vill göra en anmälan om vården eller bemötandet du fått på ÅHS ska du fylla i en blankett.

Där berättar och beskriver du problemet eller hur du har blivit bemött.

Patientskada

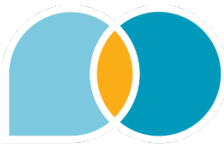
Patientförsäkringen ersätter skador patienten fått i samband med sjukvård eller hälsovård.

En ansökan ska då göras till patientförsäkringscentralen.

Läkemedelsskada

Om ett läkemedel har orsakat dig en oväntad skada kan du ansöka om ersättning för detta. Ansökan ska då göras till Finska Ömsesidiga Läkemedelsskadeförsäkringsbolaget.

Klient- och patientombudsmannen kan hjälpa och ger råd kring missnöje med bemötande och skadefrågor. Information hittar du på www.ombudsman.ax

OMBUDSMAN

Intressebevakning

Du kan få en intressebevakare utsedd om du på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan sköta dina ärenden själv som till exempel ekonomi och fastighetsförvaltning.

En intressebevakare kan vara en nära anhörig eller person man litar på. Det finns också en allmänintressebevakare vid Ålands rättshjälpsbyrå.

Du kan skriva en intressebevakningsfullmakt innan behovet uppkommit så att den dagen du behöver hjälp att sköta dina ärenden går det snabbare och smidigare att ordna detta. Du lämnar in då fullmakten

och ett läkarintyg till magistraten på din hemort.

Brottsofferjouren RIKU

Om du blir offer för ett brott
kan du få stöd och råd i kontakten
med polis och domstol av brottsofferjouren.

Brottsofferjouren tfn +358 457 345 5777.

RIKOSUHRIPÄIVYSTYS
BROTTSOFFERJOURN

**ASYL-, MIGRATIONS-
OCH INTEGRATIONSFONDEN**

Med stöd från Europeiska unionen

EN SÄKER HAMN

**Ålands hälso-
& sjukvård**

PB 1091
AX-22111 Mariehamn
ÅLAND
www.ahs.ax